

Isten ígéjének szabadsága.

Hála pedig az Istennek, a ki mindenkor dalra vezet minket a Krisztusban, és az ő ismeretének illatját minden helyen megjelenti mi általunk. Mert Krisztus jó illatja vagyunk Istennek, mind az üdvözülők, mind az elkárhozók között; Ezeknek halál illatja, halálra; amazoknak pedig élet illatja életre. És ezekre kicsoda alkalmas? Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, a kik meghamisítják az Isten ígéjét; hanem tisztán, sőt szinte Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban.

(2. Kor. 2. 14—17.)

Valóban, Isten ígéjével kereskedni nem lehet. Luther ezt a szót így fordítja: „meghamisítani.” Az a kifejezés azonban, amit Pál használ, sokkal finomabb, illedelmesebb és kevésbé botrányos dolgot jelent. Pál azt mondja, hogy Isten ígéjével nem tehetünk úgy, mint ahogy a lelki vagy szellemi élet dolgaival állandóan teszünk. Nem bánhatunk vele úgy, mint a kereskedő az árujával és vásárlóival. A kereskedő arra törekszik, hogy áruját olyan mutatósan és tetszetősen állítsa ki és kínálja fel, amennyire csak tőle telik és vevőihez tőle telhetően úgy alkalmazkodik, hogy őket valamilyen árucikk megvásárlására rábírja. Ez a magatartás az üzleti életben magától értetődő, a kereskedő becsületét nem kisebbíti. Sőt éppen így kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy vásároljanak tőlünk valamit.

Mindnyájunknak természetes kívánsága az, hogy jó tulajdonságainkat mások elfogadják, elismerjenek úgy, amint vagyunk és örvendjenek nekünk. Ezért önkéntelenül is bizonyos féltő gondossággal ráncigáljuk, vagy édesgetjük magunkhoz az embereket, vigyázzván, hogy áruink bizonyos kellemetlen sarkai láthatókká ne legyenek. S a nélkül, hogy tudnók, mi is állandóan azzal foglalkozunk, hogy magunknak reklámot

csináljunk, értékes személyiségünk tulajdonságaira barátságos vevőket szerezzünk, s örvendünk, mint a gyermek, ha akad valaki, aki vevő szándékkal közeledik erényeink felé.

Igy van ez velünk, amikor a magunk ilyen, vagy amolyan véleményét a mások véleményévé szeretnők tenni. Milyen szép dolog volna, ha valaki véleményemet elfogadná! Milyen élvezetes és egyben fontos az a pillanat, amikor sikerül valakit véleményem jószágáról annyira meggyőznöm, hogy az enyémet a magáévá is teszi. Ehhez azonban az szükséges, hogy véleményemnek tetszetős és megnyerő képet tudjak adni, különben senki sem fogadja el; ezenkívül meg kell tanulnom úgy bánni az emberekkel, hogy kedvük legyen ahhoz, amit én nekik mutatok. Aki nem ért ahhoz, hogy véleményét úgy árulja, mint az üzletember a maga áruját, attól nem fognak semmit se vásárolni, áruik csak hevernek, s szándékával és véleményével, mégha a legjobbak is azok, egyedül marad.

Igy van ez a világon még a legmagasabb eszményekkel is. Eszménynek körülbelül azt a mindennél magasabb valamit szokták nevezni, mely úgy emelkedik a közönséges élet szerfölötti földiessége és állatiassága fölé, oly magasan, mint a templom tornya a falu háztetői fölé. Az eszmények alapjában véve nagyon kívánatos árucikkek. Manapság, ahol erős a meggyőződés, hogy a földiesség és állatiasság posványába meglehetősen mélyen benne vagyunk, ott rendkívül eleven érdeklődés mutatkozik az eszmények: pl. a nevelési, politikai és új vallási eszmények iránt. Boldog az, aki ilyeneket ajánlhat, de értenie kell ahhoz is, hogy élvezetesen és ízletesen ajánlja azokat. Az u. n. „magasabb“-at úgy kell az emberek előtt bemutatnia, hogy ne túlságosan különösnek, vagy éppen elérhetetlennek, sőt ellenkezőleg, egyenesen a természetes önfenntartási ösztön gyümölcésének tűnjék fel, melyet azonnal leszedhet, mihelyt ezt az ösztönt, csak egy kicsit is, helyesen értelmezi és irányítja. A keresztyénségnek is olyan formában kell fellépnie, hogy mindenki mondhassa: ejnye, éppen ezt gondoltam és éreztem mindig az én szívemben. A politikai eszményeket úgy kell közelíteni az emberekhez, hogy mindenki csodálkozva és örvendezve láthassa, hogy a legmagasabb igazság és a saját legmagasabb érdeke véletlenül egy és ugyanaz.

Látjátok — a legtöbb nagy szónoknak, prédikátornak és hívnak az a nagy titka, hogy ők ilyen kitünő üzleti utazók, ér-